Aan de raadsleden, collegeleden en bestuurders van gemeenschappelijke regelingen in Gelderland-Midden

| | | | |
|---|---|---|---|
| Uw brief van | | Behandeld door | |
| Uw kenmerk | | Doorkiesnummer | |
| Zaaknummer | | Onderwerp | Uitvoering Wijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) |
| Bijlage(n) | | | |
| Datum | 9 februari 2023 | | |

Beste raadsleden, collegeleden en bestuursleden van gemeenschappelijke regelingen

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. Voornaamste doelstelling van deze wijziging is om de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het is de wens van de wetgever om de gemeenteraden dichterbij de gemeenschappelijke regelingen te plaatsen en hun kaderstellende en controlerende rol te versterken. Als gevolg van deze wetswijziging moeten álle gemeenschappelijke regelingen worden gewijzigd. Voor de invoering van de diverse maatregelen is een termijn gegeven van maximaal twee jaar tot 1 juli 2024. Op dat moment moet de besluitvorming over alle te wijzigen gemeenschappelijke regelingen zijn afgerond.

Recent zijn vertegenwoordigers van enkele gemeenschappelijke regelingen, griffiers, secretarissen en juristen van gemeenten uit de regio Gelderland-Midden bijeen geweest om te kijken op welke wijze uitvoering gegeven kan worden aan de wijziging van de WGR in onze regio. In deze brief wordt toegelicht op welke wijze we in onze regio kunnen komen tot de wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen. In bijlage 1 kunt u een overzicht vinden van de wijzigingen die volgen uit de wetswijziging.

**Uitvoering Gelderland-Midden**
Wij (een groep van vertegenwoordigers van de gemeenschappelijke regelingen, griffiers, juristen en secretarissen van gemeenten) achten het zinvol om de handen ineen te slaan voor een zorgvuldig en ordentelijk proces om te komen tot de wijzigingen van alle gemeenschappelijke regelingen. Voor gemeenteraden is het namelijk van belang dat zij input kunnen meegeven aan de gemeenschappelijke regelingen, zodat bij het opstellen van de ontwerpen voor de gewijzigde regelingen rekening gehouden kan worden met de gevoelens en wensen die leven in de verschillende raden. Om het voor alle raden én de gemeenschappelijke regelingen behapbaar te houden is het wenselijk om een gemeenschappelijk proces te voeren.

Om die reden is ervoor gekozen om een gezamenlijk proces in te richten dat zich richt op twee zaken:

1. Het informeren van de raden over de wetswijziging en het door te lopen proces. De griffierskring organiseert hiervoor op 6 maart 2023 een webinar. Het doel is om het kennisniveau over deze wijziging voor iedereen op een gelijk niveau te brengen. U ontvangt per mail een link en

vergaderverzoek voor de webinar. De primaire doelgroep van de webinar is de raadsleden in onze regio, maar is uiteraard voor iedereen vrij toegankelijk om te kijken (en terug te kijken).

2. Het organiseren van een regionale raadsbijeenkomst op 27 maart 2023 waarin raadsleden, collegeleden en afgevaardigden van de gemeenschappelijke regelingen met elkaar in gesprek kunnen gaan over welke wijzigingen voor welke gemeenschappelijke regelingen wenselijk zouden kunnen zijn.
   Deze bijeenkomst vindt plaats in het stadhuis van de gemeente Arnhem. U ontvangt hiervoor nog een separate uitnodiging met een programma. Het programma zal zo worden ingericht dat u als portefeuillehouder of woordvoerder alleen wordt uitgenodigd om aan te sluiten bij een gesprek over gemeenschappelijke regelingen die voor u relevant zijn.

**Formele besluitvorming in de gemeenteraad**

Het is goed nu al te melden dat na de live bijeenkomst op het stadhuis van Arnhem de gemeenschappelijke regelingen verder gaan met de uitwerking en het herschrijven van de tekst van hun regeling. De meeste regelingen zijn collegeregelingen (vanuit het college zit er iemand in het bestuur). Die regelingen worden in twee rondes aan de gemeenteraad voorgelegd. In een eerste ronde krijgt de raad de mogelijkheid een zienswijze te geven. In de tweede ronde wordt de raad om toestemming gevraagd de regeling te wijzigen. Indien het een raadsregeling betreft (samenwerking tussen gemeenteraden), dan is er in principe één ronde langs de gemeenteraden ter vaststelling van de wijziging.
Naar verwachting zullen niet alle voorstellen voor wijziging van gemeenschappelijke regelingen tegelijkertijd langs de gemeenteraden gaan. Sommige gemeenschappelijke regelingen zijn sneller, en sommige kosten wat meer tijd. Daarom zullen er twee fases zijn:

1. Een aantal gemeenschappelijke regelingen zullen in april/mei 2023 een ontwerpvoorstel voorleggen, waarover de raad een zienswijze kan indienen. En in oktober 2023 komt dan een voorstel met een verzoek voor toestemming om de regeling te wijzigen.
2. Een aantal gemeenschappelijke regelingen zullen in oktober 2023 een ontwerpvoorstel voorleggen, waarover de raad een zienswijze kan indienen. En in april 2024 komt dan een voorstel met een verzoek voor toestemming om de regeling te wijzigen.

**Deelnemende gemeenten en gemeenschappelijke regelingen**

De regio Gelderland-midden is geen vaste regio met vaste samenwerkingspartners. Daardoor is er ook geen duidelijke afbakening te maken van welke gemeenschappelijke regelingen en gemeenten wel in dit traject meelopen en welke regelingen niet. Als basis is de griffierkring Gelderland-midden gekozen. De gemeenschappelijke regelingen die deelnemen in die gemeenten worden benaderd om samen op te trekken. Er is geprobeerd om zo volledig mogelijk te zijn in het aanschrijven van deze brief. In bijlage twee hebben we een lijst opgesteld van de gemeenschappelijke regelingen (en de daarbij behorende gemeenten) die aangeschreven worden met deze brief. Mocht u een partij (gemeente of gemeenschappelijke regeling) missen, laat het dan vooral weten of stuur het door.

Wij hopen u voor nu voldoende geïnformeerd te hebben. Mocht dit aanleiding geven tot vragen horen wij die graag. U kunt die stellen aan één van de ondertekenaars van deze brief.

Graag zien wij u bij de komende bijeenkomsten!

Met vriendelijke groet,

Patrick Peters – Griffier Lingewaard
Hermien Wiselius – MGR Sociaal Domein
Donja Groot Kormelink – ODRA
Eric van Neerrijnen – VGGM
Sonja van Oeveren – Gemeente Overbetuwe
Marjolein van Dongen – Gemeente Arnhem
Juul Cornips – Griffier Renkum
Willem Lammers – Raadsadviseur Arnhem

**Bijlage 1**

Inhoud wetswijziging
Bron: https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/capra-advocaten/wijziging-wet-gemeenschappelijke-regelingen

De wijziging van de Wgr is onder te verdelen in drie categorieën:

1. De versterking van de positie van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen.
2. De introductie van aanvullende controle-instrumenten voor gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen.
3. Het verbeteren van de positie van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen met betrekking tot het functioneren van de regeling.

Ad 1. Bij versterking bij besluitvorming gaat het om:

1. Zienswijze bij treffen gemeenschappelijke regeling: Het recht van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen om bij een ontwerpregeling (m.b.t. het treffen, wijzigen en toe- en uittreden) een zienswijze naar voren te brengen;
2. Zienswijze voor besluiten: De verplichting om in de gemeenschappelijke regeling vast te leggen welke besluiten van het bestuur van een gemeenschappelijke regeling vatbaar zijn voor een zienswijze van gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Ook kan in de gemeenschappelijke regeling worden afgesproken dat geen besluiten vatbaar zijn voor een zienswijze, maar dat is dan een keuze waar de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij het voorleggen van de wijzigingsregeling mee in dienen te stemmen. In de Memorie van Toelichting worden als voorbeelden genoemd van besluiten waarvoor een zienswijzemogelijkheid kan worden vastgelegd, besluiten met een aanzienlijk financieel belang, politiek gevoelige besluiten of beleidsmatige keuzes;
3. Adviescommissie: Het recht voor gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen om bij een gemeenschappelijke regeling zijnde een openbaar lichaam een gemeenschappelijke commissie in te laten stellen, bestaande uit raadsleden, provinciale statenleden of leden van het algemeen bestuur van waterschappen van de deelnemers. Deze adviescommissie adviseert de vertegenwoordigende lichamen en helpt met het voorbereiden van zienswijzen. Commissieleden maken aanspraak op een extra vergoeding;
4. Burgerparticipatie: De verplichting om in de gemeenschappelijke regeling vast te leggen of, en zo ja op welke wijze, burgers de mogelijkheid krijgen tot inspraak over bepaalde onderwerpen die bij de gemeenschappelijke regeling zijn belegd;
5. Actieve informatieplicht: Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling is verplicht actief te informeren. In de gemeenschappelijke regeling moeten afspraken worden vastgelegd over de wijze waarop informatie wordt aangeleverd.

Ad 2. Bij de introductie van aanvullende controle-instrumenten gaat het om:

1. Recht van onderzoek: Gezamenlijke gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen krijgen het recht van onderzoek, betreffende de bestuursvoering van een gemeenschappelijke regeling (niet zijnde een gemeenschappelijke regeling die door hen getroffen of mede getroffen is);
2. Onderzoeksmogelijkheid lokale rekenkamers: Lokale rekenkamers, tevens gezamenlijke rekenkamers, hebben de mogelijkheid om onderzoek te doen naar het gevoerde bestuur van een gemeenschappelijke regeling (dit betreft een verduidelijking van bestaande wettelijke bevoegdheden).

Ad 3. Bij verbetering van de positie van vertegenwoordigende lichamen gaat het om:

1. Afspraken over evaluatie: De verplichting om in de gemeenschappelijke regeling afspraken te maken over evaluatie van de gemeenschappelijke regeling. Ook kan in de gemeenschappelijke regeling worden gekozen voor de afspraak om de regeling niet te evalueren, maar dat is dan een keuze waar de gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen bij het voorleggen van de wijzigingsregeling mee in dienen te stemmen;
2. Afspraken over uittreding: In alle gemeenschappelijke regelingen moeten afspraken worden vastgelegd over de gevolgen van uittreding voor het vermogen van de rechtspersoon, waarbij moet worden gedacht aan afspraken over personeel, contracten, huisvesting en investeringen. Er kan niet langer worden volstaan met de afspraak dat het (algemeen) bestuur de uittredingsvoorwaarden vaststelt;
3. *Verruiming termijnen begroting en jaarrekening:* Gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen krijgen ruimere termijnen voor de indiening van de kadernota, ontwerpbegroting en aanpassing van de begroting. Ook krijgen zij langer de tijd om een zienswijze op de concept-begroting van een gemeenschappelijke regeling te geven en ontvangen zij de kadernota later.

**Implementatie**

De cursief gedrukte wijzigingen treden per 1 juli 2022 direct in werking. De overige wijzigingen – die ruimte geven voor een eigen invulling (keuzevrijheid) binnen elke gemeenschappelijke regeling – moeten uiterlijk 1 juli 2024 geïmplementeerd te zijn.

**Bijlage 2 – aangeschreven gemeenschappelijke regelingen en gemeenteraden/colleges**

| | | |
|---|---|---|
| 1 | Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen* | Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar |
| 2 | BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen* | Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar |
| 3 | Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden | Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar |
| 4 | MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland | Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar |
| 5 | Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) | Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Zevenaar en Provincie Gelderland |
| 6 | Park Lingezegen | Gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Nijmegen en Arnhem |
| 7 | B.V. Recreatiemaatschappij Overbetuwe | Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe |
| 8 | Regionaal Historisch Centrum Gelders Archief | Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal, Provincie Gelderland en ministerie van OCW |
| 9 | BVO De Connectie | Arnhem, Renkum en Rheden |
| 10 | RID De Liemers | Gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar |
| 11 | 1Stroom | Gemeenten Duiven en Westervoort |

*De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen en de BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen kennen allebei meer deelnemers van gemeenten dan nu zijn aangeschreven. De gemeenten die binnen het Rijk van Nijmegen samenwerken hebben een eigen proces ingericht. Om dubbele last te voorkomen zijn zij niet aangeschreven.